

ARTICOLE

STRUCTURĂ ȘI ARGUMENTARE ÎN DREPT. APLICAȚII PRACTICE

Ioana STUPARIU*

Abstract: Structure and argumentation in the legal field. Practical aspects. *The purpose of this article is to firstly analyze the influence debate can have on the career of a young law practitioner, and secondly to illustrate a couple of methods widely used in the debating circuit in order to improve the structure and the general level of argumentation of a discourse. In that sense, this paper will begin by presenting the reasons why such an article is necessary, then it will explore extensively the concept of **debate** and the existing debating formats. Following a brief introduction to what the British Parliamentary debating format is, it will identify the practical utility of multiple defining elements of this format, mostly concerning the legal field. Finally, it will make a couple of recommendations destined to law students and law graduates in order to improve their practical argumentation abilities.*

Keywords: *Debate, Argumentation, Structure, Logics, British Parliamentary*

Cuvinte cheie: *Dezbatere academică, Argumentare, Structură, Logică, British Parliamentary*

Introducere

Structura și argumentarea sunt două **concepte cheie** pentru succesul oricărui jurist veritabil, indiferent că este vorba de un discurs scris sau oral. Pe de-o parte, structura este cea care conferă claritate și facilitează transmiterea mesajului într-o manieră coerentă și sistematizată. Pe de altă parte însă, tipul și modul de argumentare dețin rolul principal în conturarea unei idei ca fiind persuasivă și credibilă, având aptitudinea ca, prin particularizare, să o diferențieze de altele. Ele pot fi deprinse, ajungând să fie bine stăpânite, prin diferite metode, precum studiul unor lucrări de specialitate, participarea la traininguri oferite de specialiști sau persoane cu experiență în domeniu, parcurgerea unor cursuri de argumentare sau logică juridică sau, de cele mai multe ori, numeroși ani de experiență practică. Niciuna din aceste metode nu reprezintă însă o constantă în mediul universitar juridic. Cursurile de argumentare și retorică sunt adesea simple opționale¹, rareori fiind aplicate specificului facultății sau realității practice din mediul juridic. Lucrările de specialitate nu sunt actualizate, sunt prea abstracte, nefiind la îndemâna studenților

români nefamiliarizați cu studiul individual fără motivația unei note mari la examen. Iar metoda experienței este inaplicabilă tinerilor juriști, aceștia fiind la începutul unui drum dificil cu care, după ani grei de muncă, abia încep să se familiarizeze.

Lipsit de prea multe oportunități apte să creeze un context favorabil dobândirii de aptitudini, este de la sine înțeles că sistemul de învățământ universitar juridic din România eșuează în pregătirea absolvenților pentru cerințele pieței muncii, responsabilitatea diminuării acestui deficit rămânând în sarcina studenților. Ca în multe alte ipostaze, mediul universitar occidental², confruntat și el adesea cu lipsa sistemică a unui mecanism eficient și constant prin care tinerii juriști să deprindă aptitudini esențiale pentru un viitor profesionist - abilitatea de a structura și de a argumenta în mod pertinent pe o anumită temă - oferă o soluție acestei probleme: **dezbaterele academice**.

Conceptul de dezbatere academică

Dezbaterile academice, sau debate-ul, cum este denumit uzual în circuitul de dezbateri internațional și local, reprezintă o metodă organizată de a argumenta și contraargumenta pe o anumită temă³, după anumite reguli bine cunoscute de participanți. Modul în care acestea se desfășoară variază de la un format la altul, însă dezbaterile academice, în sine, sunt guvernate de o serie de reguli constante care transcend formalitățile impuse de un anumit format, precum fair-play-ul, păstrarea laturii educative și constructive, și competitivitatea.

a. **Fair-play**-ul ilustrează, la fel ca în sporturile declarate ca fiind *olimpice*, o atitudine corectă și tolerantă față de toți participanții implicați în dezbateri, nefiind tolerate atacurile la persoană, rasismul, afirmațiile xenofobe, agresivitatea excesivă sau crearea unor situații umilitoare pentru cei implicați. Acesta implică, de asemenea, o abordare echidistantă (conceptul de *political correctness*⁴) față de toți actorii vizați de un anumit subiect de dezbateri, precum grupuri defavorizate, agenți ai unor acțiuni și/sau persoanele afectate de acele acțiuni, state, persoane juridice, organizații internaționale, grupuri de lobby etc. Astfel, acceptarea argumentelor aduse ca fiind plauzibile pentru a fi ulterior analizate și contraargumentate reprezintă o premisă a fiecărei dezbateri, cu excepția limitelor precizate anterior considerându-se că orice subiect de dezbateri poate fi analizat în mod pertinent, de ambele părți, meritând atenția egală a echipelor.

Nu în ultimul rând, conceptul de fair-play în dezbateri desemnează obligativitatea ascultării celui care susține un discurs și a respectării regulilor din dezbateri, participanții fiind penalizați pentru încălcarea acestora.

b. **Rolul educativ** al dezbaterilor reprezintă un atribut indispensabil acestora, dată fiind natura cadrului în care acestea se desfășoară. Participanții fiind studenți, aflați la începutul drumului lor profesional, latura educativă a dezbaterilor se manifestă prin componenta oferirii de *feedback*⁵ la finalul fiecărei dezbateri, precum și prin varierea temelor la fiecare competiție. Astfel, mai întâi, participanții sunt nevoiți să se documenteze constant, pentru a putea fi mereu pregătiți pentru temele de dezbateri date, ducând la

creșterea nivelului de cultură generală. De asemenea, prin participarea constantă, aceștia deprind numeroase abilități, adesea esențiale pentru reușita în profesie: munca în echipă, capacitățile oratorice dezvoltate sau reactivitatea la opiniile opuse exprimate reprezintă doar câteva din abilitățile pe care tinerii debateri le exersează constant.

c. **Rolul constructiv** al dezbaterilor reprezintă, de pe altă parte, argumentul suprem pentru existența și susținerea acestora de către orice societate. Propunând teme de interes și de actualitate⁶, dezbaterile academice creează cadrul propice analizării a diferite ipoteze, argumente, planuri de acțiune sau rezultate ale unor decizii, asigurând o analiză pertinentă, echidistantă, rațională a punctelor cheie din dezbateri. Adeseori, participanții sunt nevoiți să propună soluții la probleme adânc înrădăcinate în societate⁷, creativitatea fiind un factor cheie pentru progresul dezbaterii și, implicit, progresul societății. Totodată, prin dezvoltarea gândirii critice, stimularea lor și a mentalității orientate spre identificarea problemelor, găsirea de soluții și stabilirea relațiilor cauzale existente, participanții devin membri implicați ai societății, ducând la un progres general al acesteia.

d. **Competitivitatea** reprezintă, de asemenea, o constantă în competițiile de dezbateri academice, fiind un element stimulator pentru participanți să se documenteze, să participe la cât mai multe dezbateri și, astfel, să evolueze. Deși participarea la competiții poate reprezenta pentru mulți tineri un efort material, fizic și intelectual deosebit, dorința de a străluci, de a câștiga o dezbateri prin aducerea celor mai bune argumente și demontarea argumentelor celorlalte echipe reprezintă motivația primară a tinerilor pentru angrenarea continuă într-o activitate intelectuală încă nepopulară în afara mediului universitar.

Dincolo de toate aceste componente, dezbaterile academice reprezintă o unealtă folosită de mediul universitar pentru a crea un context în care tinerii să își dezvolte numeroase aptitudini, ajutând în același timp societatea să evolueze prin creșterea toleranței, orientarea societății spre o raționalizare a discursului și educarea tinerilor către o gândire critică capabilă să identifice și să evite erorile de logică și argumentare din discursul public.

Formate de dezbateri

În lume există, la acest moment, numeroase formate de dezbateri, adaptate mediului în care se practică. Există formate de dezbateri care se practică doar între elevii de liceu, fiind specifice necesităților acestora de documentare și aprofundare a unor teme care depășesc aria curriculei școlare (*Karl Popper*⁸ sau *World Schools*⁹) sau care se practică doar în anumite regiuni, precum *Australs*¹⁰, care se practică doar în Australia și zona insulară din Pacific, sau *American Parliamentary*¹¹, format adoptat și prezent cu preponderență în universitățile din Statele Unite.

De departe cel mai popular format este însă formatul *British Parliamentary*¹², inspirat din dezbaterile parlamentare britanice și prezent în circuitul universitar din întreaga lume. Anual au loc turnee de dezbateri internaționale găzduite de toate marile universități din lume (Oxford Intervarsity¹³, Cambridge Intervarsity¹⁴, Yale Intervarsity¹⁵,

Vienna Intervarsity¹⁶ etc.), culminând cu Campionate continentale (Campionatul European de Dezbateri¹⁷, Campionatul Australo-Asiatic de dezbateri¹⁸) și Campionatul Mondial de Dezbateri¹⁹, competiția supremă între universități, la care participă anual mii de studenți din întreaga lume, având diferite arii de specializare.

Formatul **British Parliamentary** presupune ca la fiecare dezbateră să participe 4 echipe, două echipe ale Guvernului și două ale Opoziției, fiecare având câte doi membri. Participanții susțin câte un discurs de 7 minute, prin care argumentează pro sau contra temei date, contraargumentând în egală măsură susținerile echipelor de pe banca adversă. Fiecare dezbateră are loc pe o temă diferită, care se anunță cu 15 minute înainte de începerea rundei. Odată ce află tema, participanții încep pregătirea strategiei de echipă, concep și construiesc argumente care să le susțină poziția, încearcă să anticipeze argumentele echipelor oponente pentru a pregăti contraargumente, toate în scopul câștigării dezbaterii. Pentru aceasta, ei se folosesc doar de cunoștințele pe care le dețin, având voie să comunice doar cu coechipierul și să consulte numai materialele tipărite pe care le dețin.

Temele de dezbateri sunt de interes general și acoperă o gamă largă de domenii, de la economie la politică, de la istorie la probleme care vizează societatea, de la drepturile omului la drept. Uneori însă, există competiții care restrâng temele de dezbateri la anumite arii de specialitate, precum dezbateri pe domeniul relațiilor internaționale, dezbateri pe economie, literatură sau teme juridice. În toate cazurile, temele sunt concepute astfel încât să fie echilibrate și să permită argumente suficiente atât pentru echipele Guvernului, cât și pentru echipele Opoziției, nefiind totodată prea restrânse pe un anumit domeniu, pentru a le păstra relevanța. Aceste atribute ale temelor de dezbateri sunt cu atât mai importante cu cât echipele participante nu sunt specializate pe domeniile respective, și nici nu pot alege poziția din care trebuie să dezbată, astfel încât asigurarea echității devine o necesitate pentru însăși existența competiției.

Dezbateră este vizionată și analizată de unul sau mai mulți arbitri, care oferă, la final, puncte echipelor, în funcție de poziția pe care o ocupă în dezbateră (locurile 1, 2, 3 sau 4 sunt recompensate cu 3, 2, 1, respectiv 0 puncte). Totodată, dat fiind scopul educativ al dezbaterilor academice, aceștia oferă o justificare a deciziei lor și sfaturi pentru echipele participante, pentru a-și îmbunătăți performanțele în dezbaterile viitoare.

Decompunerea formatului British Parliamentary și utilitatea sa în practică

Datorită modului său de structurare și concepere, formatul British Parliamentary este, la ora actuală, nu doar compatibil mediului universitar juridic, ci chiar complementar lui. Participarea la competiții de debateri academice conferă tinerilor o serie de abilități de o importanță crucială în lumea juridică, indiferent de meseria concret adoptată (avocat, judecător, procuror, notar, consilier juridic etc.):

- **Respectul față de oponent.** Prin instituirea unui sistem de reguli strict, dezbaterile academice, în speță, în formatul British Parliamentary, instituie un cadru în care dezbaterile în contradictoriu pe orice temă se poartă de pe poziții egale, respectând

echipele aflate pe poziții adverse și arbitrul dezbaterii atât în timpul, cât și în afara acesteia. Din aceasta perspectivă, meciurile de dezbateri pot fi transpuse cu ușurință în realitatea juridică contemporană: pe de-o parte, în instanță, avocații, judecătorii și procurorii, cândva colegi pe băncile facultății, sunt acum forțați să interacționeze de pe poziții de contradictorialitate sau subordonare formală, existând permanent riscul unor fricțiuni între aceștia. Or, deprinderea unui simț al respectului față de reguli, față de arbitrul aflat formal într-o postură de autoritate și față de colegii aflați în contradicție formală cu tine însuși, în cazul dezbaterilor academice, se transpune cu o mai mare ușurință în respectul față de lege, față de judecător, respectiv față de alți avocați sau de procurori, creând premisele unei mai bune colaborări pentru înfăptuirea justiției. Pe de altă parte, obișnuința muncii în echipă, a colaborării pentru a câștiga o dezbatere, acceptarea argumentelor aduse de celelalte echipe ca fiind potențial valide, reprezintă garanții ale unei mai bune interacțiuni cu alți angajați sau cu clienții, indiferent de mediul în care acestea au loc.

- **Empatia și obiectivitatea.** Dezbaterile academice sunt adesea criticate ca fiind inflexibile față de opiniile personale ale celor puși în situația de a adopta și susține o anumită poziție. În mod paradoxal, însă, tocmai această trăsătură favorizează creșterea empatiei și implicit a nivelului de înțelegere față de argumentele opuse opiniei proprii. Atunci când o persoană este pusă în situația de a susține o poziție cu care nu se identifică ca individ, aceasta este forțată să se desprindă de zona sa de confort, găsirea de argumente devine o provocare reală, iar argumentele alese tind să fie prezentate detașat, cu un mai mare grad de obiectivitate. O asemenea detașare le conferă credibilitate, făcând dezbaterea mai aproape de realitate și mai probabilă a avansa, elementul subiectiv, care blochează adesea puterea de empatie și înțelegere, fiind diminuat considerabil. O astfel de caracteristică a dezbaterilor academice nu poate decât să fie utilă în viața unui practician din mediul juridic. Acesta este adesea nevoit să reprezinte clienți cu opinii, probleme sau viziuni cu care nu se identifică ca persoană, sau să susțină argumente pe care le consideră eronate sau lipsite de echivalent în lumea reală. Abilitatea de a recunoaște, însă, că nu există adevăr absolut, și conștientizarea faptului că raționalitatea umană permite construcția de argumente pertinente de ambele părți ale unei dezbateri reprezintă trăsături cruciale ale oricărui jurist, ducând la argumente mai atent construite, în cazul avocaților, precum și la soluții mai drepte, mai apropiate de ceea ce ar trebui să reprezinte standardul ideal de echitate, în cazul judecătorilor.
- **Capacitatea de documentare constantă și de asimilare a cunoștințelor într-un ritm crescut** este datorată anunțării temei de dezbateri doar înaintea dezbaterii, mai precis, cu 15 minute înainte, ducând la familiarizarea participanților cu exersarea gândirii critice și a abilității de argumentare sub presiune, contra timp. Or, în contextul realității juridice contemporane, în care legislația se modifică de la o zi la alta, iar a ține pasul cu multitudinea de surse legislative existente poate deveni o reală problemă, o astfel de abilitate nu poate fi decât un avantaj prețios în practică.

Tinerii juriști sunt educați, prin intermediul dezbaterilor academice, să se informeze constant și independent de orice factor motivator sau cadru extern, în vederea construirii de argumente și strategii juridice în ton cu exigențele de complexitate ale realității în care sunt plasate. Prezintă relevanță în acest sens temele de dezbateri privind răspunderea statelor în cazul unor intervenții militare sau a unor acțiuni pe plan internațional. De pildă, o dezbateri privind situația din Fâșia Gaza poate să aibă loc doar dacă participanții sunt la curent cu statusul Israelului și Palestinei²⁰, fiind capabili să înțeleagă contextul conflictului și istoricul său. Or, dat fiind faptul că subiectul prezintă actualitate și impactul său este imediat, o dezbateri pe această temă la orice competiție în 2014 este mai mult decât previzibilă, ceea ce face informarea participanților pe subiect o necesitate de necontestat.

- **Creativitatea** reprezintă un element capabil să facă diferența dintre un eșec sau un succes într-un proces sau raportat la o potențială problemă juridică cu care se confruntă un client. Pierduți între numeroasele norme procedurale și substanțiale adesea interpretabile, juriștii sunt adesea nevoiți să improvizeze, să combată convenționalul și să treacă dincolo de soluțiile facile, la îndemână. În mod necesar, premisa realizării de artificii juridice valide, găsirea de soluții și argumente inedite, precum și adoptarea unor strategii câștigătoare o reprezintă cunoașterea excelentă a prevederilor legale pe care se bazează. Creativitatea avocaților este cea care permite identificarea de probleme în legislația existentă, o anumită jurisprudență având puterea de a influența, direct sau prin ricoșeu, alegerile legislative ale guvernanților. Per ansamblu, se consideră că o societate progresa atunci când membrii săi își manifestă elementul creator²¹, iar mediul juridic nu face excepție de la această regulă. Importanța creativității este evidentă în dreptul administrativ, unde adesea lacunele legislative sau interpretabilitatea legii lasă loc unor soluții inedite oferite de avocați. Un exemplu relevant este introducerea conceptului de *expropriere de fapt*²², concept creat ca urmare a necesității practice și din dorința asigurării echității dincolo de rigiditatea literei legii.
- **Orientarea strategică** poate fi considerată ca decurgând din specificul dezbaterilor academice în general, însă ea este mult mai puternic prezentă în cadrul formatului British Parliamentary, când dezbaterile se poartă între 4 echipe, nu 2, existând 4 poziții pe care echipele pot să se plaseze la finalul dezbaterii. Echipele participante sunt nevoite să ia decizii și să realizeze concesii cu privire la anumite argumente, pentru ca alte argumente să capete forță și relevanță în dezbateri, ducându-i mai aproape de scopul propus, câștigarea respectivei dezbateri. În practică, în prezența unei game largi de alternative legale, avocații trebuie adesea să adopte strategii complexe care să le crească șansele de reușită. Capacitatea de a anticipa rezultatele anumitor decizii, precum și acțiunile oponentului, reprezintă o calitate care face diferența între o acțiune admisă și respinsă. Invocarea unei anumite jurisprudențe la momentul potrivit, ridicarea de excepții procesuale sau prezentarea anumitor argumente pot să schimbe decisiv soluția unui anumit

litigiu, iar a stăpâni arta celei mai bune poziționări strategice nu poate fi decât un avantaj incomensurabil față de oponenți.

- Nu în ultimul rând, **deprinderea gândirii critice și analitice**, poate cea mai importantă trăsătură a celor care practică dezbateri academice, favorizează construcția de argumente pertinente și relevante, totodată bine fundamentate, precum și reactivitatea în fața structurilor argumentative marcate de erori și subterfugii menite să le confere o forță mai mare decât cea care li s-ar cuveni în mod obișnuit, precum apelul la autoritate²³, apelul la emoție²⁴ sau crearea de legături cauzale false. Un debater este familiarizat ca, pus în fața unui argument, să caute să îl înțeleagă, să îl decompună și să îl analizeze în vederea identificării de erori sau a lipsei de legături cauzale între componentele sale (premisă, concluzie, raționament, exemple etc.). Mai mult, el este capabil să diferențieze între diferitele argumente valabile care pot fi aduse pe o anumită temă la nivel de relevanță, forță substanțială sau impact produs, ceea ce, pentru un practician în Drept, reprezintă însăși esența meseriei sale. A fi capabil să identifice și să prezinți argumente din poziția în care te afli reprezintă, evident, o necesitate a deținerii meseriei de jurist, însă a fi apt să le compari, să le ierarhizezi, să le diferențiezi importanța și relevanța în funcție de context și să le construiești riguros, reprezintă cheia unei argumentații de succes și, deci, reușita pe plan profesional. Importanța gândirii de tip analitic se reflectă și în dreptul penal, unde capacitatea de a încadra corect o anumită faptă penală, de a aprecia corect o anumită stare de fapt și a vedea diferențe de nuanță poate face diferența între o condamnare și o achitare pentru inculpat.

***

Ceea ce este esențial de înțeles este că dezbaterile academice nu conferă, *per se*, cunoștințe de Drept. Ele conferă, însă, abilități, pe care larga majoritate a practicienilor le dobândesc după ani de practică, ceea ce le conferă o valoare inestimabilă pentru societate și pentru cei care le practică.

Recomandări pentru tinerii juriști. Metode de exersare a abilităților specifice dezbaterilor academice

Dincolo de toate aceste observații, și revenind la premisele acestui articol, pot fi identificate o serie de elemente suplimentare apte să conducă orice tânăr jurist pe drumul cel bun în deprinderea acestor abilități de bază încă de pe băncile facultății, chiar fără a practica la nivel competitiv dezbateri academice.

Structura unui discurs scris sau oral

Structura este cea care conferă ordine între ideile celui care le exprimă, facilitând transmiterea acestora către o anumită audiență sau către cititor. Ea este primul pas în

dobândirea rigurozității argumentative și, deci, deprinderea unor competențe precum gândirea analitică sau orientarea strategică. O structurare atentă presupune identificarea cu atenție a ideilor deținute pe tema respectivă și ordonarea lor într-o manieră coerentă, logică, care să servească scopului propus. Câțiva pași de urmat ar fi:

1. Expunerea tezei care se dorește a fi demonstrată.
2. Identificarea și prezentarea argumentelor sau elementelor principale care urmează a fi analizate pentru a dovedi teza inițială.
3. Stabilirea ordinii expunerii argumentelor, în ordinea relevanței lor, sau a capacității susținerii tezei.
4. Expunerea sistematică a argumentelor folosite, luând în considerare relevanța lor pentru teza de dovedit.
5. Prezentarea concluziilor, oferirea de recomandări sau sugestii de modificare sau păstrare a anumitor acțiuni sau activități anterior analizate.

De asemenea, păstrarea simetriei construcției orale sau scrise, prin adoptarea unei structuri de tip **introducere - conținut/cuprins - concluzie**, constituie o necesitate pentru transmiterea corectă și fixarea mesajului pentru audiență.

Un exemplu relevant, în care o analiză structurată servește scopului aflării adevărului, poate fi considerată calificarea unui contract ca fiind contract de agenție sau de comision, în dreptul distribuției. Deși există numeroase puncte în care cele două calificări converg sau diverg, este imperios necesar ca cel care le analizează să își contureze fiecare din aceste puncte, în mod sistematizat, ținând cont de trăsăturile esențiale ale fiecărui tip de contract și de prezența lor în speță. Odată identificate punctele de convergență și divergență (sau, altfel spus, asemănările și deosebirile), acestea trebuie grupate și ordonate pe criterii precum proximitatea conceptuală sau relevanța, urmând a fi comparate și evaluate. Indiferent de rezultatul analizei asemănărilor și deosebirilor identificate, acesta este considerat ca pertinent cât timp a fost obținut respectând acești pași și, deci, având suficiente elemente care să îl susțină.

Lipsa ordinii și a structurii în argumentare duce la riscul pierderii anumitor idei sau a construcției de argumente nefundamentate, eronat construite, scăzând din persuasiunea generală a discursului persoanei în cauză.

Argumentarea ca unealtă de persuasiune

În ceea ce privește tehnicile de argumentare folosite, acestea pot să varieze de la caz la caz, folosindu-se tehnici precum **inducții**²⁵, **deducții**²⁶ sau **analogii**²⁷. În toate cazurile, este important de reținut structura unui argument bine construit, desfășurată sub forma a patru elemente: premisa, raționamentul, exemplul/exemplele care susțin raționamentul și impactul argumentului.

Teza (Statement) reprezintă ceea ce trebuie dovedit prin construirea argumentului respectiv. Ea reprezintă concluzia la care trebuie să se ajungă în urma inferenței logice, fiind deci scopul argumentului. De regulă, argumentările din mediul juridic sunt complexe, astfel încât, de multe ori, tezele unor argumente reprezintă premise ale unor alte argumente. Un

astfel e exemplu este dat de modul în care funcționează sistemul penal: în pledoariile lor, avocații au ca scop, deci ca teză a argumentului lor, dovedirea nevinovăției clienților lor. Pentru a face acest lucru, ei se folosesc de numeroase alte argumente precum dovedirea prezenței clientului lor într-un anumit loc, la momentul comiterii infracțiunii, dovedirea lipsei mobilului (element de o importanță covârșitoare în sistemele de Common Law²⁸), probarea lipsei elementelor constitutive ale infracțiunii sau a existenței unor cauze justificative. Chiar dacă, în sine, toate acestea constituie argumente de sine stătătoare cu o structură proprie (teză, raționament etc.), tezele fiecăreia dintre acestea reprezintă în același timp elemente care vor constitui premise ale argumentului final, orientate înspre dovedirea lipsei vinovăției, teza finală a întregii construcții argumentative.

Raționamentul (*Explanation*) reprezintă inferința logică de la premisele argumentului la concluzie, care este teza argumentului. Acesta trebuie să reprezinte elementul principal din structura argumentului, în lipsa sa având de-a face cu simple afirmații. Un exemplu de raționament poate fi identificat în cazul argumentării în favoarea oferirii de avantaje fiscale semnificative companiilor care numesc femei în posturi de conducere. Un argument pentru susținerea acestei măsuri ar putea fi scăderea nivelului de discriminare pe baza sexului, la angajare, iar raționamentul folosit ar fi faptul că femeile, aflându-se în posturi de conducere, ar avea șansa să își dovedească competența în fața tuturor, diminunând astfel o parte din motivele pentru care nu sunt angajate în acest moment în posturi de conducere.

Exemplul (*Example*) facilitează înțelegerea construcției argumentative prin ilustrarea unei situații ipotetice în care argumentul are aplicabilitate și duce la rezultatele scontate. Exemplele pot fi pur ipotetice sau pot fi preluate din alte situații similare. Acestea au rolul de a trasa corepondența între realitatea desemnată de argument la un nivel abstract și realitatea faptică, conferind greutate întregului argument. O astfel de situație este, în dezbateră pentru folosirea sistemului de jurați, argumentul creșterii șanselor de a lua o decizie echitabilă, argument care ar putea fi susținut de exemplul erorilor judiciare care sunt mult mai probabile în cazul unui singur om - judecătorul - decât în cazul unui grup de oameni care trebuie să se pronunțe în unanimitate.

În fine, **impactul** argumentului (*Impact*) reprezintă motivul pentru care argumentul în sine este relevant. Impactul trebuie analizat la două niveluri: impact cantitativ și calitativ. Impactul cantitativ se referă la cât de tare este afectată o persoană sau un grup de persoane de o anumită măsură. De pildă, într-o dezbateră privind taxarea diferită a persoanelor cu venituri mici și a celor cu venituri medii și mari, un argument ar consta în efectul diferit pe care o taxă procentuală egală l-ar avea asupra celor două grupuri de persoane. În acest sens, 16 % dintr-un salariu minim pe economie are un impact mult mai mare asupra vieții persoanei respective decât 16 % dintr-un salariu de 10.000 lei. Analiza acestui tip de impact permite o nuanțare a consecințelor argumentului și o mai bună angrenare a sa în realitate.

În același timp, impactul cantitativ se referă la aspectele numerice ale argumentului: câte persoane sunt afectate, procentul de persoane vizate, timpul necesar, cantitatea de resurse folosite etc. Analiza impactului calitativ reprezintă expresia laturii

pragmatice a argumentului, un argument fiind adesea relevant numai în măsura în care este aplicabil unui număr considerabil de persoane. Un astfel de exemplu este, în cazul ipotezei reorganizării sistemului judiciar prin desființarea tuturor tribunalelor și parchetelor aferente, faptul că o astfel de măsură ar afecta un număr mare de persoane - justițiabili, avocați, judecători, procurori, atât pe plan profesional, cât și personal – având efecte semnificative asupra resurselor materiale ale statului și timpului alocat soluționării proceselor. Cu cât numărul de persoane afectate este mai mare, direct sau procentual, cu atât argumentul devine mai relevant și trebuie tratat cu o mai mare atenție.

Concluzie

Prin natura lor, dezbaterile academice reprezintă o metodă utilă și eficace pentru deprinderea de către tinerii juriști a unor abilități esențiale pentru ridicarea la exigențele pieței competitive a muncii și reușita pe plan profesional. Desigur, pornind de la formatul dezbaterilor academice, orice persoană poate adopta anumite tehnici, împrumutate din formatele de dezbateri bine cunoscute, pentru a-și îmbunătăți performanțele și a argumenta într-un mod mai pertinent, relevant și temeinic, tehnici care pot ține de structură sau de argumentarea în sine. Însă, dincolo de obiectivele individuale, este cert că, pentru a asigura progresul și funcționarea unei societăți, e nevoie de agenți ai justiției mai bine pregătiți, capabili să distingă între adevăr și neadevăr, și să identifice erorile de argumentare, toate acestea pentru asigurarea echității ca ideal suprem dorit de membrii săi.

---

* LLM International Business Law - Central European University, Budapesta; ioana.stupariu@lawyr.it.

¹ Acest lucru este dovedit de planurile de învățământ ale celor mai importante facultăți de drept din România. În cazul Universității Babeș-Bolyai, disciplina *Logică juridică* este curs opțional, iar disciplina *Teoria Argumentării* nu este nici măcar disciplină opțională, ea fiind doar facultativă. Planul de învățământ 2013-2014 <<http://law.ubbcluj.ro/images/proprui/Pl.%20inv.%202013-14%20aprobat-1.pdf>> Accesat 25 Iulie 2014. În cazul Universității din București, disciplina *Logică juridică* este, la rândul său, simplă materie facultativă. Planul de învățământ 2013-2014 <http://drept.unibuc.ro/dyn_doc/oferta-educationala/licenta-zi/plan-inv-2013-2014/plan-inv-tamant-anul-l-zi-2013-2014-v2.pdf> Accesat 25 Iulie 2014

² Este vorba cu predilecție de mediul universitar de filieră anglo-saxonă, unde dezbaterile academice sunt adânc înrădăcinate în tradiția academică a universităților. Celebrele Oxford Union și Cambridge Union Society dețin o tradiție de zeci de ani în circuitul competitiv internațional. Oxford Union <https://www.oxford-union.org/debates/competitive_debating> Accesat 27 Iulie 2014, respectiv Cambridge Union Society <<https://cus.org/>> Accesat 27 Iulie 2014

³ Astfel de teme sunt: *Acest Parlament ar desființa NATO sau Acest Parlament nu crede în dreptul la autodeterminare al popoarelor*. O bază de date comprehensivă, pe categorii, conținând cele mai des utilizate teme de dezbateri se află pe site-ul IDEA (International Debate & Education Association) <<http://idebate.org/motions>> Accesat 27 Iulie 2014

⁴ Conceptul poate fi consultat în detaliu în Steven C. Bahls, 'Political Correctness and the American Law School' (1991) *Washington University Law Review*, Vol. 69. Issue 4 <<http://digitalcommons.law.wustl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1921&context=lawreview>>

- Accesat 19 Iulie 2014, precum și în Marc Tushnet, 'Political Correctness, the Law and the Legal Academy' (2013) *Yale Journal of Law and the Humanities*, Vol. 4 Issue 1
- ⁵ Un ghid detaliat al modalității de oferire a feedback-ului poate fi găsit pe World Debate Website <<http://flynn.debating.net/omarguide.htm>> Accesat 27 Iulie 2014
- ⁶ La fiecare competiție se încearcă oferirea de teme în concordanță cu evenimentele din ultimele luni. De exemplu, la Campionatele Mondiale din India din acest an, printre temele de dezbateri s-au aflat: *Acest Parlament crede că Acordul Trans-Atlantic este în interesul statelor mici și mijlocii parte la tratat*, în contextul rundelor de negociere aflate în plină desfășurare la acel moment; *Acest Parlament crede că NATO ar trebui să ofere statutul de membru necondiționat tuturor statelor fost membre ale Uniunii Sovietice, cu excepția Rusiei*, în contextul tensiunilor din Ucraina și Crimeea; *Acest Parlament ar permite statelor să plătească alte state pentru a le găzdui solicitanții de azil care le trec granițele*, în contextul fluxului masiv de persoane solicitante de azil ca urmare a conflictelor din cadrul și ulterior Primăverii Arabe. Lista completă a temelor de dezbateri de la acest eveniment pot fi găsite aici: <<http://www.debate-motions.info/wudc-motions/304-wudc-2014-chennai-motions>> Accesat 26 Iulie 2014
- ⁷ Precum problema discriminării femeilor în mediul profesional, adresată prin teme de dezbateri precum: *Acest Parlament ar oferi deduceri fiscale semnificative companiilor care angajează femei pe posturi de conducere*, temă care va fi dezbătută la Campionatele Naționale de Dezbateri pentru Elevi din acest an.
- ⁸ Format disponibil pe site-ul IDEA <<http://idebate.org/sites/live/files/standards/documents/rules-karl-popper.pdf>> Accesat 26 Iulie 2014
- ⁹ Format disponibil pe site-ul Campionatului Mondial pentru Elevi <http://www.schoolsdebate.com/docs/rules_debating_2011feb.pdf> Accesat 27 Iulie 2014
- ¹⁰ Formatul este descris aici Alfred C. Snider, 'A short guide to competitive debate formats' (2011) *University of Vermont* <<http://debate.uvm.edu/dcpdf/debateformatguide.pdf>> Accesat 28 Iulie 2014
- ¹¹ Formatul poate fi aprofundat pe site-ul American Parliamentary Debate Association <<http://www.apdawebo.org/guide/rules>> Accesat 28 Iulie 2014
- ¹² G. Rhydian Morgan, 'British Parliamentary Debating' <http://debate.uvm.edu/dcpdf/Morgan_BP_Text.pdf> Accesat 27 Iulie 2014
- ¹³ Evenimentul are loc anual, ediția din 2014 fiind deja anunțată pentru 14-15 noiembrie 2014 <<http://oxfordiv.com/>> Accesat 23 Iulie 2014
- ¹⁴ Evenimentul are loc anual, ediția din 2013 s-a desfășurat în 15-16 noiembrie 2013 <<http://www.cambridgeiv.com/adj.html>> Accesat 23 Iulie 2014
- ¹⁵ Evenimentul a avut loc în octombrie 2013 <<http://www.yalededebate.org/iv/>> Accesat 26 Iulie 2014
- ¹⁶ Evenimentul a avut loc în perioada 7-9 martie 2014 <<http://www.debattierklubwien.at/vienna-iv-2014/>> Accesat 26 Iulie 2014
- ¹⁷ Ediția din acest an va avea loc la Zagreb, Croația, în perioada 18-24 august 2014 <<http://zagreb2014eudc.com/home.html>> Accesat 26 Iulie 2014
- ¹⁸ Ediția din 2013 a avut loc în Manila, Filipine <<http://www.debate-motions.info/uadc-motions/271-uadc-manila-2013-motions>> Accesat 26 Iulie 2014
- ¹⁹ Ediția din acest an va avea loc în Kuala Lumpur, Malezia, în perioada 27 decembrie-4 ianuarie <<http://www.malaysiaworlds2015.com/>> Accesat 26 Iulie 2014
- ²⁰ Un articol relevant care prezintă o analiză din perspectivă legală poate fi citit aici Suzanne Nossel, 'How Many Lawyers Does It Take To Fight A War?' (2014) *Foreign Policy* <http://www.foreignpolicy.com/articles/2014/07/24/how_many_lawyers_does_it_take_to_fight_a_war_war_crimes_israel_gaza_hamas> Accesat 27 Iulie 2014

- ²¹ Tony Proctor, *Creative Problem Solving for Managers* (Routledge, 2nd edition) <<http://cw.routledge.com/textbooks/0415345421/about/pdf/sample.pdf>> Accesat 25 Iulie 2014
- ²² Ovidiu Podaru, Practică judiciară comentată. Volumul I. Actul administrativ (Editura Hamangiu, 2010) 291-292
- ²³ Jacob E. Van Vleet, *Informal Logical Fallacies: A brief guide* (University Press of America, 2010) 17
- ²⁴ Jacob E. Van Vleet, *Informal Logical Fallacies: A brief guide* (University Press of America, 2010) 26, 30
- ²⁵ Inducția este tipul de inferență prin care dintr-o serie de premise cu caracter particular se naște o concluzie cu caracter general. Inducția este o generalizare, funcționând prin extinderea trăsăturilor majorității membrilor unui grup la toți membrii aceluși grup. Un exemplu de inducție poate fi observată în construcția *Germania este un stat democratic. Italia este un stat democratic. SUA este un stat democratic. Germania, Italia, SUA sunt țări. Deci toate țările sunt democratice.* Robert S. Wyer, Jr., Thomas K. Srull, *Handbook of Social Cognition* (Psychology Press, 2nd edition, 2014) 211
- ²⁶ Deducția este tipul de inferență prin care dintr-o serie de premise cu caracter general se naște o concluzie cu caracter particular. Deducțiile pornesc de regulă de la legi considerate ca general valabile. Un exemplu de deducție poate fi observată în construcția *Toți oamenii sunt muritori. Ion este om. Deci Ion este muritor.* Mai multe în Robert S. Wyer, Jr., Thomas K. Srull, *Handbook of Social Cognition* (Psychology Press, 2nd edition, 2014) 225
- ²⁷ Analogia este un tip particular de inducție prin care, pe baza unor trăsături comune a două obiecte, sunt transferate o serie de atribute noi ale unui obiect la celălalt obiect. De pildă, zborul cu parapanta, prin analogie, duce la reacții ale corpului similare cu participarea la curse de mașini. Robert S. Wyer, Jr., Thomas K. Srull, *Handbook of Social Cognition* (Psychology Press, 2nd edition, 2014) 233
- ²⁸ În sistemul de Common Law, mobilul infracțiunii (*motive*) prezintă importanță în momentul în care vina inculpatului nu este stabilită cu certitudine, în special în cazul dovezilor circumstanțiale. Prezența unui motiv poate, în aceste situații, să conducă la o soluție de condamnare. <<http://legal-dictionary.thefreedictionary.com/Criminal+Law>> Accesat 28 Iulie 2014